

Umhverfisnefnd
Alþingi
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

21. nóvember 2001
Snr. 004 ÁB/TB

Breytingar á lögum nr. 44/1999 um náttúruvernd.

Í frumvarpinu er lagt til að Náttúruverndarráð verði lagt niður og náttúruverndarþingi breytt í umhverfisþing. Þá er lagt til að 47. grein, sem fjallar um heimild til efnistöku, verði styrkt. Einnig eru gerðar orðalagsbreytingar og búsvæði og vistgerðir skilgreindar.

Í athugasemdum við frumvarpið eru breytingarnar rökstuddar og þar er einnig gerð grein fyrir breyttu lagaumhverfi og sterkari stöðu frjálsra félagasamtaka.

Náttúruvernd ríkisins gerir eftirfarandi athugasemdir:

1. Lögð er til breyting á 3. gr. laganna þar sem bætt er við skilgreiningum á orðunum búsvæði og vistgerð. Stofnunin telur ástæðu til að setja einnig inn skilgreiningar á „landslagi“ og „vistkerfi“. Að skilgreina vistkerfi er til að samræma orðanotkun og skýra betur við hvað er átt hverju sinni en öll þrjú orðin geta haft svipaða merkingu í huga margra. Landslag er hvergi skilgreint í lögnum en lögin hafa landslagsverndarkafla, kafla V, og hægt er að friðlýsa svæði vegna landslags o.s.frv. Einnig telur Náttúruvernd ríkisins að ekki beri að sleppa alveg hugtakinu landslagsgerð þar sem orðið jarðmyndun á ekki alltaf við þegar talað er um sérstaka verndun á ákveðum fyrirbærum í landslagi.

Stofnunin leggur til eftirfarandi skilgreiningar:

Landslag: Landslag er ákveðið svæði, sem fólk skynjar sem heild, þar sem einkenni eða svipmót landsins er afleiðing af verkun eða víxlverkun náttúrulegra og/eða mannlegra þátta (þýðing á skilgreiningu úr European Landscape Convention).

Landslagsgerð: Landslagsgerð er ákveðin hluti af einkennum eða svipmóti í landslagi s.s. sandar, fjöll, dalir, gil, litir eða ákveðin jarðmyndun eða safn jarðmyndana s.s. eldhraun, gígar eða gígaraðir, hverir o.s.frv.

Búsvæði: a) Þeir staðir eða svæði þar sem tegund getur þrífist. (a er tillaga í frumvarpinu).

b) Svæði eða gerð svæðis þar sem lífverur eða stofn er að finna af náttúrulegum ástæðum (Stofnunin bendir á að þessi skilgreining er í samningi um líffræðilega fjölbreytni.).

Vistgerð: Staðir eða svæði með ákveðnum einkennum, t.d. hvað varðar gróður- og dýralíf, jarðveg og loftslag.

Vistkerfi: Afmarkað svæði sem hægt er að skoða sem heild bæði með mt.t. samverkun milli lífríkis innbyrðis, s.s. dýra- og plöntusamfélaga, og samverkun lífríkisins við eðlisræna og ólífræna þætti umhverfisins.

- Athugasemdir við 5. gr.: Áfram standi landslagsgerðir í 1. mgr. 37. gr. og greinin orðist: „landslagsgerðir, jarðmyndanir og vistkerfi.“ Ástæða þess að setja ekki bara jarðmyndanir í stað landslagsgerðir er að sumar þ.e. landslagsgerðirnar hafa ákveðið svipmót vegna samspils milli gerð jarðmyndana og t.d. gróðurs s.s. Lakagígar. Auk þess fjallar kaflinn um verndun landslags. Til samræmis verður að breyta 2. mgr. 37. gr. laganna og í stað landslagsgerða komi: landslagsgerða, jaðmyndana og vistkerfa skv. 1. mgr....
- Athugasemd við 9. gr.: Í stað orðsins „búsvæða“ í b-lið 2. mgr. kemur: búsvæða og vistgerða. Hugsunin með að hafa bara vistgerð er sjálfsagt sú að með endurheimt ákveðinnar vistgerðar sé ákveðið búsvæði endurheimt. Skilgreiningarnar eru hins vegar ekki eins fyrir vistgerð og búsvæði. Það getur verið í sumum tilfellum meginmarkmið að endurheimta sérstakt búsvæði og þar með sérstaka tegund, t.d. tegund sem er í hættu, án þess að vistgerðin sé endilega sú sama og áður var til. Þ.e. sama tegundin getur þrífist í mismunandi vistgerðum. Auk þess eru vistgerðir ekki vel skilgreindar nema á örfáum stöðum á landinu en upplýsingar um hvaða tegund eða tegundir það eru sem óskað er eftir að endurheimta er vitað í flestum tilfellum.

Náttúruvernd ríkisins mælir með að frumvarpið verði samþykkt, enda eru breytingarnar í samræmi við tillögur sem stofnunin sendi í bréfi til umhverfisráðuneytisins í október 2000.

Virðingarfyllst,

Árni Bragason
forstjóri

Trausti Baldursson
sviðsstjóri

Náttúruvernd ríkisins